

Monumentnummer*: 524407

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 24 juni 2002
Kadaster deel/nr 82636/116

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
De Moer Loon op Zand Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
De Moer

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Loon op Zand Q 672

Omschrijving**

Inleiding

De KERK van de H. JOACHIM werd gebouwd in neogotische stijl in 1902 naar ontwerp van architect C.F. van Hoof. De kerk verving de houten noodkerk uit 1894. De Tweede Wereldoorlog berokkende grote schade aan de kerk. Als gevolg hiervan werden negen gewelfvelden vervangen en verdween de oorspronkelijke polychromie.

Omschrijving

De neogotische kruiskerk met westtoren heeft een schip van drie traveeën en transeptarmen van één travee met driezijdige sluiting en een koor van één travee met driezijdige sluiting. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen, voorzien van steunberen met betegelde afzaten. Onder de gootlijsten zijn ter decoratie brede sierfriezen gemetseld. Op de zadel- en lessenaardaken liggen leien in maasdekking, evenals op de naaldspitsen van de toren en de dakruiter op de viering. De overhoekse dakruiter is opengewerkt met driepasvormige galmgaten voor het angelusklokje. De toren met hoofdingang bestaat uit vier geledingen. Hij heeft een vierkante plattegrond, met links aansluitend een polygonaal traptorentje met getoogde raampjes over drie geledingen, voorzien van een eigen licht ingezwenkt naaldspitsje. Tussen het torentje en de steunbeer rechts bevindt zich een ondiep portaal onder zadeldak. De vleugeldeuren hebben eenvoudig vorkvormig beslag, in het spitsbogige bovenlicht is glas-in-lood geplaatst. De dakrand is afgewerkt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met een natuursteen lijst. In de wimberg bevindt zich een blinde driepas. Aan weerskanten van het dakje een blind spitsboogfries. De tweede geleding bevat een tripletraam in een spitsboognis. De zijden hebben als eerste geleding blinde spitsboognissen en daarboven een dubbele blinde nis. De derde geleding bevat aan alle zijden drie spitsboognissen met spleetvensters. De vierde geleding bevat in elke zijde twee spitsboognissen met galmgaten. In een klimmend spitsboogfries hierboven is een uurwerk opgenomen. De vorm van het fries wordt gevolgd door de vier afgewolfde topgevels met piron, waarboven de ingesnoerde achtzijdige spits met kruis en haan zich verheft.

De zijbeuken en lichtbeuk bezitten dubbele spitsboogvensters. Tussen het transept en het schip bevinden zich bredere en hogere kapelachtige uitbouwen met tripletramen onder schilddak; hier bevinden zich tevens de biechtstoelen. Transept en het koor hebben hoge spitsboogramen met een tweedelige spitsboogopening en een rondraam. Tussen het transept en het koor bevindt zich aan weerszijden een vensterloze kapel op veelhoekige grondslag met een tentdak.

Aan de noordzijde is tenslotte de sacristie vastgebouwd, een eenlaags gebouwtje onder leien zadeldak met spitsboogvensters en sierankers en aan de schipzijde een entreeportaal en traptorentje.

In de toren bevindt zich het portaal met een stucwerk stergewelf, in de wand een gedenksteen. Hierop staan de namen van de architect C.F. van Hoof, aannemer Broens, pastoor Kamp en de jaartallen 1901-1902 vermeld. De driebeukige kerk heeft zowel in het schip als in de zijbeuken stenen kruisgewelven. In het schip zijn deze geaccentueerd door baksteen ribben, steunend op baksteen bundelzuilen en schalken met eenvoudig natuurstenen kapiteel. De oorspronkelijke polychromie is overgeschilderd in wit, met uitzondering van genoemde zuilen en ribben. Blindnissen geleden de begane grond, waartussen de eenvoudige houten biechtstoelen staan opgesteld. Onder de vensters bevindt zich een tandlijst. Boven die van de lichtbeukvensters is een nissengeleding aangebracht. De vensters bevatten eenvoudig glas-in-lood, terwijl de gebrandschilderde ramen van de absis Christus' Geboorte en Laatste Avondmaal tonen. Deze ramen zijn ca. 1950 ontworpen door Ninaber van Eyben. De kerk bevat een aantal belangrijke onderdelen, die vooral uit het atelier van Custers te Eindhoven afkomstig zijn. Dit zijn onder meer de kalkstenen neogotische altaren. Het hoofdaltaar heeft marmeren zuiltjes. De tombe dateert uit 1902, de retabel uit 1906. Voorgesteld zijn onder andere het Laatste Avondmaal, de Calvariegroep en de geboorte van Christus. Het H. Anna-altaar en het Maria-altaar dateren beide uit 1906. Een beeld van de H. Antonius met Kind dateert uit 1902; een laatste werk van Custers in deze kerk is de preekstoel met smeedijzeren balustrade en kalkstenen reliëfs met de vier evangelisten uit 1931. Diverse heiligenbeelden versieren de kerk, waaronder één van de H. Joachim op een neogotische sokkel. De kruiswegstaties zijn vervaardigd door Windhausen in 1935. Het oudste onderdeel in de kerk is een midden negentiende eeuwse rood- en geelkoperen doopvont.

Waardering

De kerk is van algemeen belang. Zij heeft cultuur-historisch belang als voorbeeld van een geestelijke en bestuurlijke ontwikkeling, met name de stichting van nieuwe katholieke kerkdorpen in Midden-Brabant. Het kerkgebouw heeft architectuur-historische waarde vanwege de stijl en de plaats in het oeuvre van de architect. Het gebouw heeft ensemblewaarde vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp De Moer. Het heeft grote betekenis voor het aanzien van het dorp. De kerk is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur en in relatie tot de structurele en deels visuele gaafheid van de dorpse omgeving.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument